

Яцків Ірина Ігорівна
*студентка I курсу магістратури
судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПУ «ЄДИНОГО ВІКНА» ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ІНШИХ ВИДІВ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ПРИ ПЕРЕМІЩЕННІ ТОВАРІВ

Сьогодні «єдине вікно» є однією із новітніх електронних систем обміну даними під час здійснення імпоротно-експортних операцій.

Відповідно до ч. 1 ст. 318 МК України митному контролю підлягають усі товари, транспортні засоби комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України. Окремі товари можуть підлягати й іншим видам державного контролю, зокрема санітарно-епідеміологічному, ветеринарно-санітарному, фітосанітарному, екологічному та радіологічному.

Відповідно до ч. 4 ст. 319 МК України контроль за переміщенням через митний кордон України окремих видів товарів, що проводиться іншими державними органами, здійснюється за принципом «єдиного вікна», який полягає у тому, що органи доходів і зборів можуть автоматичному режимі обмінюватися з державними органами інформацією про товари, які проходять через кордон України. При цьому всі відомості вводяться в базу один раз [1].

Під «єдиним вікном» також розуміють систему, яку іноді називають концепцією, механізмом, процесом або середовищем, де взаємодіють представники бізнесу та владних структур, що дозволяє подавати інформацію через єдиний пункт доступу, де форма відображення інформації (паперова чи електронна) для цього визначення не має вирішального значення [3, с. 38].

Порядок здійснення цих видів контролю за принципом «єдиного вікна» врегульовано постановою Кабінету Міністрів України від 25.05.2016 року та застосовується з моменту впровадження спеціального програмного забезпечення.

Порядок передбачає, що органи доходів і зборів взаємодіють з державними органами, які уповноважені здійснювати відповідні види контролю із застосуванням інформаційно-телекомунікаційної системи органів доходів і зборів. Ця система безоплатно надається відповідним органам за зверненнями таких органів та забезпечується доступ до неї.

У разі ввезення товарів до інформаційної системи заносяться скановані копії документів, необхідних для здійснення відповідного виду контролю. Система перевіряє електронний цифровий підпис посадової особи підприємства та у разі позитивного результату такої перевірки зберігає

отримані повідомлення і документи, інформує відповідний орган про їх надходження. Уповноважена посадова особа протягом 4 робочих годин з моменту отримання через електронного повідомлення і сканованих документів приймає рішення про: 1) завершення відповідного виду державного контролю; 2) відмову в завершенні здійснення контролю; 3) необхідність проведення огляду товарів; 4) необхідність проведення огляду товарів та відбору зразків; 5) необхідність проведення додаткової обробки товарів; 6) необхідність повернення вантажу за межі митної території України; 7) необхідність знищення вантажу.

Відповідне рішення має бути прийнято і внесено до системи протягом 4 робочих годин, а якщо цього здійснено не буде, система автоматично формує рішення про здійснення відповідного виду державного контролю, яке є підставою для завершення митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України. Це положення є реалізацією принципу мовчазної згоди, згідно з яким, якщо орган не приймає рішення у встановлений строк, вважається, що він визнає право особи або погоджується з її позицією стосовно кваліфікації фактичних обставин справи. В такому випадку можлива як бездіяльність органу, упущення строків, результатом чого є настання юридично значимих наслідків, так і свідоме пропущення строків, коли орган не вбачає необхідності проведення додаткових заходів.

Застосування принципу «єдиного вікна» при здійсненні інших видів контролю дозволяє прискорити проведення митного контролю та оформлення, відтак після спливання 4 робочих годин (у робочий час) рішення щодо здійснення цих видів контролю має бути прийнято. У таких умовах взаємодії органи, уповноважені здійснювати інші види контролю не можуть зволікати встановленими строками.

Але впровадження та практика реалізації принципу «єдиного вікна» виявили низку факторів, які знижують його ефективність, подекуди взагалі унеможливлюють застосування. По-перше, в Україні, наразі, через брак бюджетних коштів повільно проходить оснащення органів доходів і зборів необхідним обладнанням, не всюди ще забезпечено наявність спеціального програмного забезпечення відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25.05.2016 р. № 364. Документообіг в системі органів доходів і зборів можна вважати електронним, а між органами доходів і зборів та іншими органами, зокрема тими, що здійснюють інші види контролю є симбіозом електронного з паперовим. Аналогічною є ситуація з документообігом між органами доходів і зборів і суб'єктами ЗЕД.

По-друге, відсутність адаптації спеціальних нормативно-правових актів, які визначають засади і порядок здійснення органами інших видів контролю до положень чинного МК України, постанови Кабінет Міністрів України від 25.05.2016 р. № 364, що є наслідком нехтування ними при здійсненні інших

видів контролю. Відповідно до цього практика діяльності органів, уповноважених здійснювати інші види контролю полягає у прийнятті рішень про необхідність проведення огляду товарів та відбору зразків, які потребують додаткового часу.

Проблеми, що виникають при запровадженні та застосуванні принципу «єдиного вікна» пов'язані з безсистемним реформуванням, зміни стосуються лише окремих питань здійснення державної митної справи, а тому не можуть бути реалізовані на практиці.

Таким чином, принцип «єдиного вікна» забезпечує практичну реалізацію спрощення митних процедур, зменшення часу їх здійснення та досягається упорядкування митних формальностей. Застосування принципу «єдиного вікна» при здійсненні інших видів контролю удосконалює взаємодію органів доходів і зборів з органами уповноваженими здійснювати ці види контролю. Але, практика реалізації цього принципу показує необхідність належного правового регулювання взаємодії та здійснення інших видів контролю, а також якісного сучасного інформаційно-технологічного забезпечення та обладнання.

Список використаних джерел:

1. Митний кодекс України: Затверджений Законом України від 13 березня 2012 року № 4495-VI. // Відомості Верховної Ради України – 2012. – № 44-45, № 46-47, № 48. – Ст. 552.
2. Деякі питання реалізації принципу «єдиного вікна» під час здійснення митного, санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фіто-санітарного, екологічного, радіологічного та інших видів державного контролю: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 травня 2016 року № 364.
3. Василенко В. М. Реалізація принципу «єдиного вікна» у здійсненні контролю за переміщенням окремих видів товарів через митний кордон України / В. М. Василенко // Форум права. – 2015. – № 1. – С. 38–41: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/дом/Downloads/FP_index.htm_2015_1_8.pdf

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Міщенко І.В.